

Marie.nordmarc@employment.ministry.se

SO:s yttrande över:

Remiss: Rättssäkerhet och likabehandling i arbetslöshetsförsäkringen (Ds 2012:3)

SO har givits möjlighet att yttra sig över departementsskrivelsen ”Rättssäkerhet och likabehandling i arbetslöshetsförsäkringen”.

SO vill inledningsvis framhålla att SO anser att förslaget i stort är bra. SO välkomnar förslag till förenklingar och förtydliganden av regelverket. SO anser att förslaget innebär framförallt förtydliganden men i viss mån också förenklingar av regelverket.

Lagen om arbetslöshetsförsäkring

9 §

SO tillstyrker förslaget.

SO vill dock framhålla att förutsebarheten för den enskilde dock inte torde öka i nämnvärd utsträckning i och med denna justering då uttrycket stå till arbetsmarknadens förfogande är ett vagt begrepp som kräver sin förklaring. För att förutsebarhet ska uppnås måste regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tydligt klargöra vad detta innebär i sina föreskrifter. SO förutsätter också att det kommer att föreskrivas på vilket sätt sökanden ska vara anmäld till den offentliga arbetsförmedlingen.

9 a §

SO tillstyrker förslaget.

11 §

Enligt förslaget ska bestämmelsen om lämpligt arbete tas bort med hänvisning till att begreppet tas bort från 9 §. Begreppet uttrycks dock även i förslag till åtgärder. SO anser därför att det saknas skäl att ta bort 11 §. Om syftet med förslagen delvis är att öka förutsebarheten för den enskilde så torde ett borttagande av 11 § motverka detta

syfte. SO anser att det av lagtexten bör framgå vilka arbeten den sökande är skyldig att söka och anta. Om lagstiftaren anser att innehållet i 11 § på något sätt ska förändras bör ett ändrat lagförslag i vilket den nya innebörden redovisas remitteras.

Aktivitetsrapport

Redan idag ställs krav på sökanden att redovisa sina aktiviteter. SO har därför inget att erinra mot att detta tydliggörs i lagen. SO har inte heller något att erinra mot att en icke avlämnad aktivitetsrapport ska kunna medföra en åtgärd. Detta blir förutsebart för den enskilde.

SO förutsätter att för det fall att det kommer finnas ett krav på att rapporten ska lämnas skriftligen i webformulär att sökanden med läs- eller skrivsvårigheter ges andra alternativa sätt att lämna sin rapport på. SO förutsätter också att Arbetsförmedlingen tillser att den sökande får det stöd han eller hon behöver för att kunna avlägga en korrekt aktivitetsrapport.

Nedsättning

SO tillstyrker förslaget om att sanktionen nedsättning ska utgå och ersättas av avstängningar.

43 §

SO tillstyrker förslaget. SO anser att det är bra att en varning utfärdas innan åtgärd vidtas. SO anser att en varning är en lämplig åtgärd inledningsvis för det fall att det inte stått klart för den sökande vad som krävs av honom eller henne. SO anser dock att det kan behöva klargöras att varningen utfärdas av arbetslöshetskassan genom ett beslut med besvärshänvisning.

SO anser också att det i punkt 5 bör klargöras att det som avses är tillfällen när den sökande inte aktivt söker *lämpligt* arbete.

43 a §

SO tillstyrker förslaget.

43 b§

SO tillstyrker förslaget.

44 §

SO tillstyrker föreslagna stycke ett. SO anser dock att stycke två och tre bör justeras till den nuvarande ordningen där flera avstängningar kan löpa parallellt och där ramtiden räknas med utgångspunkt från händelsen. Tanken är att sanktionen ska ligga i nära tid till den händelse som föranledde den så att sökanden snabbt får en konsekvens av det oönskade handlandet. En sådan hantering skapar en bättre förutsebarhet och förståelse för regelverket för den sökande.

SO noterar också att kalendertiden för alla avstängningar nu blir 112 kalenderdagar. Detta även för situationer som tidigare omfattats av 9 § ALF. SO har dock inget att erinra mot förslaget.

43 – 43 b §

SO anser att det bör klargöras om åtgärd ska vidtas eller inte om den orsakande händelsen ligger utanför en ersättningsperiod.

45 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör ges rätt att föreskriva vad som ska anses vara lämpligt arbete enligt 43 – 43 a §§ utöver vad som anges i 11 § och giltig anledning enligt 43 b §.

46 §

SO tillstyrker förslaget

46 b §

SO tillstyrker delvis förslaget. SO anser att det bör klargöras vad som avses med uttrycket ”kom till kassans kännedom”. Är det den tidpunkt när handlingarna inkom eller när kassan de facto gjorde upptäckten?

SO anser också att kravet på att den sökande också ska ha utfört arbete under 80 dagar (arbetskravet) bör tas bort. Detta då arbetskravet inte sällan de facto blir en strängare sanktion än uteslutning vilket inte torde ha varit lagstiftarens intention.

47 §

SO tillstyrker förslaget.

47 b §

SO tillstyrker förslaget.

66 §

SO tillstyrker förslaget.

Övergångsbestämmelsen

SO anser att lagen bör träda i kraft tidigast 6 månader efter antagen proposition. Detta för att det ska finnas tid för IT-anpassning till de nya reglerna. De nya bestämmelserna bör inte heller träda i kraft under sommaren.

SO vill också påtala att det kan finnas behov av klargöranden avseende hur/om antalet avstängningar ska räknas ihop med avstängningar/nedsättningar som inträffat före lagens ikraftträdande. Var i åtgärdstrappan befinner sig sökanden? När förlorar han eller hon ersättningsrätten? Dessa frågor bör om möjligt klargöras i övergångsbestämmelsen.

Lagen om arbetslöshetskassor

37 §

SO tillstyrker förslaget.

37 a § -37 b §

SO har inget att erinra mot förslaget till 37 a §.

SO tillstyrker förslaget till 37 b § första stycket. Det kan dock finnas behov av att klargöra vad som avses med uttrycket ”kom till kassans kännedom”.

Enligt SO torde uteslutning på grund av arbete inom annat verksamhetsområde sällan aktualiseras då den sökande innan beslut om uteslutning på denna grund fattas bör informeras om att han eller hon borde byta a-kassa och att det om så inte sker kan bli aktuellt med en uteslutning.

SO anser dock att för det fall att sökanden trots detta kommer att uteslutas på denna grund att utträdestidpunkten bör vara den första i en månad och att sökanden bör kunna få ett sammanhängande medlemskap om han eller hon direkt söker inträde i en ny a-kassa.

SO anser att bestämmelserna om medlemsvillkor bör ses över så att en sådan sökande inte hindras från att få bibehålla medlemsvillkoret vid ett kassabyte. Det står inte i proportion till handlandet att sökanden ska få en kraftigt försämrad ersättning på grund av underlåtenhet att byta a-kassa.

37 c §

SO har inget att erinra mot förslaget.

39 §

SO har inget att erinra mot förslaget.

87 §

SO har inget att erinra mot förslaget.

94 § - 94 c §

SO är positiv till att det klargörs att a-kassorna inte behöver återbetala statsbidraget i de fall eftergift meddelats eller den sökanden befunnits varit i god tro.

SO har i princip inget att invända mot att arbetslöshetskassorna med den återbetalningsskyldige medlemmens inbetalda medel ska återbetala statsbidrag som utgått felaktigt.

SO anser dock att det i övriga fall är mer tveksamt om återbetalning ska ske självmant utan föregående beslut från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Bestämmelserna är enligt förslaget indelade utifrån vem som orsakat den felaktiga utbe-

talningen. Ansvaret kan vara delat mellan olika parter t.ex. mellan Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassan. Det kan då vara svårt att avgöra hur stor del av den felaktigt utbetalade ersättningen som arbetslöshetskassan i det läget ska stå för. SO anser också att inbetald finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift bör beaktas när det bestäms hur stort belopp som ska återbetalas. (Se även SO:s tidigare skrivelse i bilaga.)

94 d §

SO tillstyrker förslaget. IAF ifrågasatte på hearingen angående departementsskrivelsen skyldigheten att fatta beslut enligt denna paragraf. SO anser att skyldigheten ska kvarstå. Arbetslöshetskassorna har annars ingen möjlighet att få saken prövad av högre instans. Det är inte rimligt att en a-kassa i dessa situationer ska stå utan besvärsmöjlighet när staten ålägger a-kassan en återbetalningsskyldighet. En återbetalning, som i de fall den enskilde inte kan återkrävas, tas ut genom medlemsavgiften från a-kassans övriga medlemmar. Utan besvärmöjlighet utvecklas inte heller någon rättspraxis på området avseende gränsdragningar. SO anser att det är av vikt för rättstillämpningen i detta avseende att det utvecklas en praxis på området.

100 §

SO anser att paragrafen bör utvidgas till att även gälla andra typer av beslut t.ex. beslut om stadgeändringar och ändringar av medlemsavgifter. Arbetslöshetskassorna bör ha besvärsmöjlighet även i dessa avseenden.

Konsekvenser

Förslaget innebär förtydligande i flera avseenden där regelverket varit oklart.

SO förutser att förslagen kommer leda till en ökad administration för arbetslöshetskassorna. Antalet avanmälningar som nu istället ska medföra en åtgärd som a-kassan ska besluta om innebär nya ärenden för a-kassan. Dels handlar det om besluten i dessa ärenden men även omprövningar och överklaganden.

Vidare kommer det sannolikt bli fler återkrav med låga belopp till följd av sanktionerna då de består av många trappsteg och a-kassan sannolikt kommer att besluta om fler åtgärder. Då uppgiften som kommer ligga till grund för åtgärden sannolikt kommer till a-kassans kännedom i efterhand medför det prövning av om återkrav ska ske. Dessa prövningar kommer också leda till beslut och omprövningar samt överklaganden samt arbete med indrivning av fordran.

Förslaget kommer även att innebära att IT-systemen behöver byggas om.

SO anser att a-kassorna bör kompenseras för de extra kostnader som uppstår med anledning av regeländringarna.

Aktivitetsstöd

SO anser att det är angeläget att systemet för åtgärder i förordningen ses över. SO har flera gånger påtalat att det saknas regler för hur fränkännande ska hanteras i samband med aktivitetsstöd och då alldeles särskilt i förhållande till samordningen av dagar.

Det finns också luckor i regleringen vad avser sanktioner för sökanden som avvisar program inom garanti eller missköter sig m.m. De nuvarande begränsningsreglerna avseende återinskrivning bygger på det system som rådde då aktivitetsgarantin fanns. I de situationerna kunde en sökande inte ansöka om a-kassa när de inte återinskrevs i program eftersom han eller hon inte hade rätt att återknyta till kvarvarande dagar före inträdet i garantin. Idag är det dock fullt möjligt att återknyta till tidigare ersättningsperiod vilket i vissa fall kan medföra att sökanden undgår sanktion.

SO anser att arbetslöshetskassorna bör få ta över utbetalningarna och att förordningen om aktivitetsstöd ska harmoniseras med arbetslöshetsförsäkringen. (Se bilaga)

Lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknads- politiska verksamheten

9 §

SO har inget att erinra mot förslaget. Möjligen bör det klargöras om arbetslöshetskassorna ska ges samma möjlighet att behandla dessa uppgifter för det fall att aktivitetsrapporten överförs till a-kassan i samband med en underrättelse t.ex.

Med vänlig hälsning
Arbetslöshetskassornas Samorganisation

Harald Petersson

Ordförande

Bilagor

Skrivelse med anledning av slutrapport RUT

Skrivelse återkrav statsbidrag

A-kassornas yttranden